

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 15 maj 2007

Mål nr

B 694-07

KLAGANDE

Riksåklagaren
Box 5553
114 85 Stockholm

MOTPART

PO

Ombud och offentlig försvarare: Advokat HA

SAKEN

Missbruk av urkund

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts dom den 15 januari 2007 i mål B 7880-06

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

För försvaret av PO i Högsta domstolen tillerkänns HA ersättning av allmänna medel med sjutusentvåhundrasextio (7 260) kr för arbete. Denna kostnad skall stanna på staten. Av ersättningen utgör 1 452 kr mervärdes-skatt.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Riksåklagaren har yrkat att Högsta domstolen skall döma PO för missbruk av urkund, grovt brott, och bestämma påföljden till fängelse en månad.

Riksåklagaren har i Högsta domstolen justerat andra stycket i gärningsbeskrivningen enligt följande. Brottet är att bedöma som grovt med hänsyn till att PO använt passet för att kunna resa mellan olika länder.

PO har bestritt ändring.

DOMSKÄL

Enligt 15 kap. 12 § brottsbalken döms den som missbrukar pass, betyg eller dylik för viss man utställd urkund genom att utge sig för att vara denne, om åtgärden innebär fara i bevishänseende, för missbruk av urkund till böter eller fängelse i högst sex månader eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst två år.

I det lagstiftningsarbete som föregick bestämmelsen föreslogs ursprungligen att straffmaximum skulle vara fängelse i sex månader. Den särskilda straffskalan för grovt brott togs med på förslag från Lagrådet, som med hänsyn till de ganska svåra fall som kunde ingå under brottsbeskrivningarna ansåg förslaget straffmaximum vara för lågt. Lagrådet angav att straffmaximum i då gällande lag var fängelse i två år och framhöll även att preskriptionstiden enligt förslaget kunde bli väl kort i svårare fall, om det inte bestämdes ett högre maximistraff. Några exempel på vad som kunde betecknas som svåra fall lämnades emellertid inte (NJA II 1948 s. 477 och prop. 1962:10 s. B 367, B 456 och C 201).

I straffbestämmelsen nämns således pass som ett exempel på sådana urkunder som omfattas av brott av normalgraden. Även om ett pass är en urkund som förtjänar särskilt skydd, kan bestämmelsen därför inte tolkas så att en gärning är att bedöma som grovt brott, enbart av det skälet att den avser ett pass.

Missbruk av annan persons pass bör inte heller bedömas som grovt brott enbart av den anledningen att passet använts för sitt huvudsakliga ändamål, dvs. för resa mellan olika länder. Som lagen är utformad måste det krävas ytterligare någon försvårande omständighet för att missbruk av pass vid resa in i eller ut ur landet skall utgöra grovt brott. Någon sådan omständighet har inte framkommit i förevarande fall. Den gärning som PO har begått skall därför bedömas som brott av normalgraden.

Anledning saknas att göra någon annan bedömning än hovrätten i fråga om påföljden. Hovrättens domslut skall därför fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gertrud Lennander (skiljaktig),
Severin Blomstrand, Torgny Håstad (referent, skiljaktig), Marianne
Lundius och Anna Skarhed
Föredragande revisionssekreterare: Lena Råssjö

SKILJAKTIG MENING

Referenten, justitierådet Torgny Håstad, med vilken justitierådet Gertrud Lennander instämmer, är skiljaktig och anför:

”Enligt den lydelse som bestämmelsen i 15 kap. 12 § brottsbalken har är det möjligt att bedöma missbruk av pass antingen som ett normalbrott eller som ett grovt brott, beroende på omständigheterna. Ett pass är en urkund som är förtjänt av ett särskilt skydd mot missbruk när det används för att legitimera innehavaren vid resa mellan olika länder. Med hänsyn härtill bör missbruk av pass vid inresa till Sverige normalt bedömas som ett grovt brott, vilket motiverar fängelse en månad om inte särskilda förmildrande omständigheter föreligger. Några sådana har inte åberopats i förevarande fall. PO skall därför enligt min mening dömas för missbruk av urkund, grovt brott, till fängelse en månad.”